

Dokument zasedanja

A9-0315/2021

8.11.2021

POROČILO

Enakost žensk in moških v Evropski uniji v obdobju 2018–2020
(2021/2020(INI))

Odbor za pravice žensk in enakost spolov

Poročevalka: Sandra Pereira

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	21
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	22
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	23

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

Enakost žensk in moških v Evropski uniji v obdobju 2018–2020 (2021/2020(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 2 in 3 Pogodbe o Evropski uniji, členov 6, 8, 10, 83, 153 in 157 Pogodbe o delovanju Evropske unije ter členov 21 in 23 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic iz leta 1948,
- ob upoštevanju direktiv EU od leta 1975 dalje o različnih vidikih enakega obravnavanja žensk in moških, in sicer Direktive Sveta 79/7/EGS z dne 19. decembra 1978 o postopnem izvrševanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v zadevah socialne varnosti¹, Direktive Sveta 86/613/EGS z dne 11. decembra 1986 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki se ukvarjajo z dejavnostjo, vključno s kmetijstvom, ali pa so samozaposleni, ter o varstvu samozaposlenih žensk med nosečnostjo in materinstvom², Direktive Sveta z dne 19. oktobra 1992 o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile ali dojijo³, Direktive Sveta 2004/113/ES z dne 13. decembra 2004 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi⁴, Direktive 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu⁵, Direktive Sveta 2010/18/EU u dne 8. marca 2010 o izvajanju revidiranega okvirnega sporazuma o starševskem dopustu, sklenjenega med BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP in ETUC⁶ in Direktive 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS⁷,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o preprečevanju in odpravljanju trgovine z osebami in izkoriščanja prostitutiranja drugih iz leta 1949,
- ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja, zlasti cilja 5 ter njegovih podciljev in kazalnikov,
- ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in

¹ UL L 6, 10.1.1979, str. 24.

² UL L 359, 19.12.1986, str. 56.

³ UL L 348, 28.11.1992, str. 1.

⁴ UL L 373, 21.12.2004, str. 37.

⁵ UL L 204, 26.7.2006, str. 23.

⁶ UL L 68, 18.3.2010, str. 13.

⁷ UL L 180, 15.7.2010, str. 1.

nasilja v družini ter o boju proti njima (istanbulska konvencija),

- ob upoštevanju Pekinške deklaracije in izhodišč za ukrepanje, sprejetih 15. septembra 1995 na četrti svetovni konferenci o ženskah, ter poznejših končnih dokumentov, sprejetih na posebnih zasedanjih OZN Peking +5, Peking +10, Peking +15 in Peking +20,
- ob upoštevanju konvencije OZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk z dne 18. decembra 1979,
- ob upoštevanju konvencije št. 100 Mednarodne organizacije dela o enakem nagrajevanju žensk in moških za enako delo,
- ob upoštevanju konvencije št. 156 Mednarodne organizacije dela o enakem nagrajevanju žensk in moških za enako delo: delavci z družinskimi obveznostmi,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. marca 2020 z naslovom Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0152),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. novembra 2020 o Uniji enakosti: strategija za enakost LGBTIQ za obdobje 2020–2025“ (COM(2020)0698),
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 5. marca 2021 z naslovom Poročilo o enakosti žensk in moških za leto 2021 (SWD(2019)0055),
- ob upoštevanju sporočila Komisije o strategiji EU o otrokovih pravicah za obdobje 2020–2025 (COM(2021)0142),
- ob upoštevanju študije z naslovom „The gendered impact of the COVID-19 crisis and post-crisis period“ (Vpliv krize zaradi COVID-19 na enakost spolov in obdobje po krizi), ki jo je 30. septembra 2020 objavil tematski sektor za pravice državljanov in ustavne zadeve generalnega direktorata za notranjo politiko,
- ob upoštevanju indeksa enakosti spolov Evropskega inštituta za enakost spolov za leti 2019 in 2020,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2015 o strategiji EU za enakost žensk in moških po letu 2015⁸,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. junija 2017 o potrebi po strategiji EU za odpravo in preprečevanje razlik v pokojninah med spoloma⁹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. decembra 2020 o potrebi po namenski sestavi Sveta za enakost spolov¹⁰,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. januarja 2021 o strategiji EU za enakost

⁸ UL C 407, 4.11.2016, str. 2.

⁹ UL C 331, 18.9.2018, str. 60.

¹⁰ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0379.

spolov¹¹,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. januarja 2021 o vidiku enakosti spolov v obdobju krize zaradi COVID-19 in obdobju po krizi¹²,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. februarja 2021 o prihodnjih izzivih na področju pravic žensk v Evropi: več kot 25 let po Pekinški deklaraciji in izhodiščih za ukrepanje¹³,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. junija 2021 o stanju spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic v EU v povezavi z zdravjem žensk¹⁴,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za pravice žensk in enakost spolov (A9-0315/2021),
- A. ker so pravice žensk človekove pravice in kot take univerzalne in nedeljive ter so zapisane v Pogodbi o Evropski uniji in Listini o temeljnih pravicah; ker je boj za enakost spolov ter spodbujanje in varstvo pravic žensk resnično skupna odgovornost, ki zahteva hitrejši napredek in prizadevanja institucij in držav članic EU; ker si morajo EU in njene države članice prizadevati za boj proti neenakostim in diskriminaciji na podlagi spola, morajo spodbujati enakost spolov ter zagotoviti enake pravice in enako obravnavanje žensk in moških v vsej njihovi raznolikosti ter jim zagotoviti enako moč in enake možnosti za oblikovanje družbe in lastnega življenja; ker po podatkih Evropskega inštituta za enakost spolov EU še vsaj 60 let ne bo dosegla popolne enakosti spolov; ker enakost spolov v EU še vedno ni uresničena, napredek na tem področju pa je še vedno počasen, nekatere regije in države pa stojijo na mestu ali celo nazadujejo; ker se je točkovanje EU na indeksu enakosti spolov od leta 2010 povečalo le za 4,1 točke, od leta 2017 pa za 0,5 točke¹⁵; ker so države članice leta 2020 v povprečju dosegle 67,9 od 100 točk;
- B. ker morajo imeti ženske enake možnosti za doseganje ekonomske neodvisnosti kot moški; ker je neenakost med spoloma na trgu dela še vedno zaskrbljujoča realnost in velik izziv, čeprav se je stopnja zaposlenosti žensk povečala, trendi na trgu dela pa kažejo, da je pandemija vplivala bolj na ženske kot na moške¹⁶; ker je stopnja zaposlenosti delovno sposobnih moških v EU-27 leta 2019 znašala 79 %, kar je za 11,7 odstotne točke več kot pri ženskah; ker glede udeležbe na trgu dela 8 % moških v EU dela s krajšim delovnim časom v primerjavi z 31 % žensk, kar kaže na vztrajne neenakosti; ker se je razlika med spoloma v stopnji zaposlenosti v ekvivalentu polnega delovnega časa od leta 2010 povečala v osmih državah članicah; ker je bil pri izpodbijanju sektorske in poklicne spolne segregacije na trgu dela dosežen premajhen napredek; ker je vrzel v zaposlenosti še posebej velika pri ženskah s slabim družbenogospodarskim statusom, kot so matere samohranilke, oskrbovalke, invalidke,

¹¹ Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0025.

¹² Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0024.

¹³ Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0058.

¹⁴ Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0314.

¹⁵ Gender Equality Index 2020 Report (Poročilo o indeksu enakosti spolov za leto 2017).

¹⁶ Eurostat, maj 2021 Euroindicator: brezposelnost na evroobmočju je 7,9 %, v EU je 7,3 %, 1. julij 2021.

migrantke in begunke, ženske iz različnih rasnih in etničnih okolij ter verskih manjšin, ženske z nizkimi učnimi dosežki, ženske LGBTIQ+ ter mlade in starejše ženske;

- C. ker so ženske v EU v povprečju na uro plačane 14 % manj kot moški in ker se plačna vrzel med spoloma v državah članicah giblje med 3,3 % in 21,7 %; ker je kljub dejstvu, da je načelo enakega plačila za moške in ženske že od leta 1957 vključeno v pravni red EU in v številne nacionalne zakonodaje, in kljub sprejetim ukrepom in porabljenim sredstvom za zmanjšanje teh razlik napredek izjemno počasen, razlike v plačah pa so se v več državah članicah celo povečale; ker veliko več žensk kot moških dela s krajšim delovnim časom zaradi obveznosti oskrbe (8,9 milijona v primerjavi s 560.000); ker vse večje potrebe po dolgotrajni oskrbi in pomanjkanje storitev oskrbe povečujejo neenakosti med spoloma v družinah in pri zaposlovanju; ker podatki Eurostata kažejo, da se je brezposelnost med ženskami povečala s 6,9 % aprila na 7,9 % avgusta 2020, medtem ko se je brezposelnost moških v istem obdobju povečala s 6,5 % na 7,1 %;
- D. ker se ženske soočajo s presečnimi oblikami neenakosti in diskriminacije, tudi na podlagi rase, narodnostne ali socialne pripadnosti, spolne usmerjenosti, spolne identitete in izražanja, vere ali prepričanja, statusa prebivanja in invalidnosti, zato je treba obravnavati vse oblike diskriminacije, da bi dosegli enakost spolov za vse ženske; ker politike EU doslej niso uporabljale presečnega pristopa in so se osredotočale predvsem na individualno razsežnost diskriminacije, ki zmanjšuje pomen njene institucionalne, strukturne in zgodovinske razsežnosti; ker presečna analiza omogoča razumevanje strukturnih ovir, hkrati pa zagotavlja dokaze, na podlagi katerih se določijo merila uspešnosti, in usmerja pot k strateškim in učinkovitim politikam v boju proti sistemski diskriminaciji, izključenosti in socialnih neenakosti;
- E. ker je Komisija v poročilu o enakosti spolov v EU za leto 2021 ugotovila, da je pandemija covid-19 močno prizadela življenje žensk in skoraj v vseh pogledih povečala obstoječe razlike med spoloma; ker je v prvih bojnih vrstah proti pandemiji približno 70 % delavcev v socialnem in zdravstvenem sektorju žensk, kot so medicinske sestre, zdravnice in čistilke; ker se raznovrstni učinki pandemije na ženske raztezajo od povečanja nasilja na podlagi spola in nasilja v družini do večjega bremena neplačane oskrbe in gospodinjskih obveznosti, pri čemer ženske še naprej opravljajo večino gospodinjskih in družinskih opravil, zlasti če delajo na daljavo, so brezposelne ali delajo s krajšim delovnim časom; ker so poleg tega ženske na trgu dela ekonomsko prikrajšane, zlasti zdravstvene delavke, negovalke in delavke v drugih sektorjih, v katerih prevladujejo ženske, in prekarnih sektorjih, ter imajo omejen dostop do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic; ker obstaja nevarnost, da bo zaradi gospodarskih posledic pandemije izničen velik napredek v zvezi z ekonomsko neodvisnostjo žensk, ki je bil storjen v zadnjem desetletju; ker se je zaposlenost žensk med pandemijo bolj zmanjšala kot med recesijo leta 2008¹⁷, kar ima velike posledice za ženske in njihove družine ter širše gospodarstvo, to pa vključuje zmanjšane možnosti, svoboščine, pravice in blaginjo; ker je v poročilu o razlikah med spoloma na svetovni ravni za leto 2021 navedeno, da se je čas, potreben za odpravo razlik med spoloma, zaradi pandemije

¹⁷ Indeks enakosti spolov za leto 2020

povečal za eno generacijo, in sicer z 99,5 let na 135,6 let¹⁸;

- F. ker je bil v zadnjem desetletju poudarek na enakosti spolov v športu brez primere, vendar ne vedno iz najboljših razlogov in namenov, zlasti kar zadeva pravice žensk v praksi;
- G. ker Evropski inštitut za enakost spolov nasilje nad ženskami na podlagi spola opredeljuje kot vsako obliko nasilja, ki je usmerjena proti ženski, ker je ženska, ali ki nesorazmerno prizadeva ženske; ker je nasilje nad ženskami v vseh oblikah (fizično, spolno, psihološko, ekonomsko ali kibernetično nasilje) kršitev človekovih pravic, skrajna oblika diskriminacije žensk in ena največjih ovir za doseganje enakosti spolov; ker nasilje na podlagi spola izhaja iz neenakomerne porazdelitve moči glede na spol, patriarhalnih struktur ter spolnih stereotipov, ki so pripeljali do nadvlade moških nad ženskami in diskriminacije do žensk, ki jo izvajajo moški in je lahko različnih oblik, intenzivnosti in vrst; ker je treba družbo brez nasilja na podlagi spola priznati kot nujen pogoj za enakost spolov;
- H. ker je 31 % žensk v Evropi že kdaj doživelo fizično in/ali spolno nasilje in ker številne ženske v intimnem partnerstvu in javnem življenju doživljajo spolne napade in nadlegovanje¹⁹; ker poročila in številke iz več držav članic kažejo na zaskrbljujoče povečanje nasilja na podlagi spola med pandemijo covid-19; ker so po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije nekatere države članice med pandemijo poročale o 60-odstotnem povečanju števila klicev žensk, ki so žrtve nasilja intimnega partnerja²⁰; ker se je po podatkih iz poročila Europol sporna zloraba otrok na spletu v EU močno povečala²¹; ker je bil učinek omejitve gibanja na družbeno, gospodarsko, psihološko in demokratično življenje nesorazmerno velik za ljudi in ženske v ranljivem položaju, zlasti zaradi izpostavljenosti nasilju, vse večje ekonomske odvisnosti in neenakosti na delovnem mestu ter med skrbstvenimi vlogami; ker so poleg tega omejitveni ukrepi žrtvam nasilja intimnih partnerjev otežili iskanje pomoči, saj so bile pogosto zaprte skupaj s storilci in so imele omejen dostop do služb za pomoč; ker so nezadostne ali neustrezne podporne strukture in viri poslabšali že obstoječo „pandemijo v senci“;
- I. ker obstajajo zaskrbljujoča protispolna in protifeministična gibanja, ki napadajo pravice žensk po vsej Evropi, s čimer ogrožajo dosežke in napredek ter spodkopavajo demokratične vrednote; ker je upor proti politikam enakosti spolov in pravicam žensk vse bolj zaskrbljujoč;
- J. ker je trgovina z ljudmi močno vezana na spol, saj so po razpoložljivih podatkih skoraj

¹⁸ World Economic Forum, Global Gender Gap Report (Svetovni gospodarski forum, poročilo o spolni plačilni vrzeli na svetovni ravni). 31. marec 2021

¹⁹ Svetovna zdravstvena organizacija, Violence Against Women Prevalence Estimates, 2018: Global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women (Ocena razširjenosti nasilja nad ženskami, 2018: ocene razširjenosti nasilja intimnih partnerjev nad ženskami na svetovni, regionalni in nacionalni ravni ter ocene razširjenosti spolnega nasilja nad ženskami, ki niso partnerke, na svetovni in regionalni ravni), 2021.

²⁰ Izjava za medije: dr. Hans Henri P. Kluge, regionalni direktor Svetovne zdravstvene organizacije za Evropo, 7. maj 2020.

²¹ Europol, Exploiting isolation: Offenders and victims of online child sexual abuse during the Covid-19 pandemic (Izkoriščanje osamitve: storilci in žrtve spolne zlorabe otrok na spletu med pandemijo covid-19), 19. junij 2020.

tri četrtine vseh žrtev v EU ženske in dekleta, ki so bile predmet trgovine predvsem zaradi spolnega izkoriščanja; ker je trgovina z ljudmi segment organiziranega kriminala v porastu in predstavlja kršitev človekovih pravic; ker je 78 % vseh otrok in 68 % odraslih, ki so žrtve trgovine z ljudmi, ženskega spola;

- K. ker je dostop do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, vključno z vzgojo o spolnosti in odnosih, načrtovanjem družine, kontracepcijskimi metodami ter varnim in zakonitim splavom, bistven za doseganje enakosti spolov in odpravo nasilja na podlagi spola; ker sta neodvisnost deklet in žensk ter njihova zmožnost svobodnega in neodvisnega odločanja o svojem telesu in življenju osnovna pogoja za njihovo ekonomsko neodvisnost ter s tem za enakost spolov in odpravo nasilja na podlagi spola; ker ni sprejemljivo, da si več držav članic trenutno prizadeva omejiti dostop do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic z zelo omejevalnimi zakoni, ki vodijo v diskriminacijo na podlagi spola in negativno vplivajo na zdravje žensk;
- L. ker revščina ali tveganje socialne izključenosti bolj nesorazmerno prizadeneta ženske v EU kot moške, zlasti ženske, ki se soočajo s presečnimi oblikami diskriminacije zaradi strukturnih dejavnikov, spolnih norm in stereotipov; ker se je od leta 2010 vrzel v zaslužku med spoloma povečala v 17 državah članicah, medtem ko se je vrzel v dohodkih povečala v 19 državah članicah, kar je privedlo do splošnega povečanja neenakosti med pripadniki različnih spolov pri zaslužku in dohodkih v EU²²; ker je leta 2019 v EU 40,3 % enostarševskih gospodinjstev grozila revščina ali socialna izključenost²³; ker so ženske bolj izpostavljene tveganju revščine in negotovosti zaposlitve, pri čemer so ogrožene osebe pogosto zaposlene na slabo plačanih delovnih mestih, plače pa ne zadoščajo za prekoračitev praga revščine in negotovih delovnih pogojev;
- M. ker je treba zagotoviti pravico do enakega plačila za enako delo ali delo enake vrednosti, kot je zapisano v Pogodbah;
- N. ker plačna vrzel med spoloma v EU znaša 14,1 % z variacijami med državami članicami; ker ima plačna vrzel med spoloma najrazličnejše posledice, med katerimi je navsezadnje 29,5-odstotna²⁴ razlika v ustreznih pokojninskih pravicah, kar povzroča pokojninsko vrzel med spoloma, zaradi katere starejše ženske bolj ogrožata revščina in socialna izključenost; ker je to posledica razlik v poklicni poti in zaposlenosti, ki so se nabrale zaradi obveznosti oskrbe in/ali dela s krajšim delovnim časom, ki jih opravljajo ženske skozi čas, ter posledic za dostop do finančnih sredstev, kot so prejemki in izplačila pokojnin; ker pravica do enakega plačila za enako delo ali delo enake vrednosti ni vedno zagotovljena in je še vedno eden največjih izzivov v boju proti diskriminaciji pri plačilu²⁵; ker je enakopravna delitev starševskega dopusta pomembna za odpravo plačne vrzeli med spoloma; ker je delo v sektorjih oskrbe, čiščenja, maloprodaje in izobraževanja, ki so sicer bistveni in imajo visoko družbenogospodarsko vrednost, pogosto manj cenjeno in slabše plačano kot delo v sektorjih, v katerih prevladujejo

²² Eurostat, statistični podatki o plačni vrzeli med spoloma, februar 2021.

²³ Eurostata, „Children at risk of poverty or social exclusion“ (Otroci, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost), oktober 2020.

²⁴ Poročilo Komisije o enakosti spolov v EU za leto 2021.

²⁵ Poročilo Komisije o enakosti spolov v EU za leto 2021.

moški; ker to dejstvo izpostavlja, da je treba nujno ponovno oceniti ustreznost plač v sektorjih, v katerih prevladujejo ženske;

- O. ker je s polnim delovnim časom zaposlenih le 20,6 % invalidk v EU, medtem ko je na enak način zaposlenih 28,5 % invalidnih moških; ker je iz podatkov razvidno, da v EU grozita revščina in socialna izključenost povprečno 29,5 % invalidk v primerjavi z 27,5 % invalidnih moških;
- P. ker stereotipi o spolih še vedno vplivajo na delitev dela doma, v izobraževanju, na delovnem mestu in v družbi; ker neplačana oskrba in delo v gospodinjstvu, ki ju večinoma opravljajo ženske, nesorazmerno bremenita ženske, ki imajo pri tem ključno vlogo; ker je pandemija covida-19 povzročila šokantno stanje v evropskih ustanovah za oskrbo in vsem sektorju, v katerem so večinoma zaposlene ženske; ker 80 % oskrbe v EU zagotavljajo neplačani neformalni oskrbovalci, med katerimi je 75 % žensk²⁶; ker so ženske v EU pred izbruhom covida-19 vsak teden v povprečju porabile 13 ur več kot moški za neplačano oskrbo in gospodinjsko delo; ker se neenaka delitev obveznosti oskrbe v državah članicah še stopnjuje zaradi omejenega števila ali sploh pomanjkanja ustreznih in dostopnih ustanov za oskrbo, vključno z javnimi ustanovami za varstvo otrok in starejših, kar vodi v obdobja odsotnosti s trga dela in povečuje razlike v plačah in pokojninah med spoloma; ker je bilo leta 2019 izključenih s trga dela EU 7,7 milijona žensk, starih od 20 do 64 let, ker so skrbele za otroke ali druge osebe s potrebami po oskrbi, v primerjavi s 450.000 moških; ker naložbe v univerzalne storitve, vključno z javnimi storitvami, vplivajo na temeljne pravice in zmožnost svobodne vključitve na trg dela; ker ima vsakdo, ne glede na spol, pravico do dela ter do usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja;
- Q. ker so ukrepi za doseganje ravnovesja med poklicnim in zasebnim življenjem pomembni za zagotavljanje enake delitve obveznosti oskrbe med ženskami in moškimi ter za odpravo razlik v dohodkih in zaposlovanju; ker je doseganje ravnovesja med poklicnim in zasebnim življenjem odvisno od razpoložljivosti in dostopnosti kakovostnih javnih storitev oskrbe, ki bi jih bilo treba zagotavljati brezplačno; ker bi bilo treba zagotoviti in ohraniti vse dajatve za materinstvo in povečati pravico do popolnoma plačanega dopusta; ker potrebujemo javne politike za zaščito in spodbujanje dojenja;
- R. ker je Komisija 5. marca 2020 sprejela strategijo za enakost spolov za obdobje 2020-2025, v kateri je opredelila ambiciozen okvir za spodbujanje enakosti spolov v EU; ker morajo politike bolj prispevati k spodbujanju enakosti spolov; ker so ženske nesorazmerno prizadete zaradi naraščajoče brezposelnosti, povečane negotovosti, nizkih plač in zmanjševanja proračunskih sredstev, tudi na področju javnih storitev, zlasti na področju zdravstva in izobraževanja; ker je Parlament pozval Komisijo, naj pripravi konkreten načrt s časovnimi okviri, cilji, letnim pregledom in mehanizmom spremljanja, jasnimi in merljivimi kazalniki uspešnosti in dodatnimi ciljno usmerjenimi ukrepi; ker bi morala EU prek svojih politik, programov in odnosov z državami članicami, vključno s tesnim sodelovanjem na področju nacionalnih skladov za okrevanje, pozorno oceniti države članice, da bi zagotovila, da ustrezno upoštevajo razsežnost spola pandemije

²⁶ Eurocarers, The gender dimension of informal care (Vidik spola neformalnega oskrbovanja), 2017.

covida-19;

- S. ker se je prisotnost žensk v obeh domovih nacionalnih parlamentov v EU povečala s 24 % leta 2010 na 32 % leta 2020; ker se je uravnotežena zastopanost spolov med ministri vlad držav članic izboljšala, in sicer s 26 % leta 2010 na 32 % leta 2020; ker pa so med državami članicami velike razlike, saj jih je le sedem v vladi doseglo enako zastopanost spolov ali uravnoteženo zastopanost spolov: ker so spremembe na regionalni in lokalni ravni še vedno zelo počasne, saj so ženske leta 2019 zasedale le 29 % položajev, Madžarska, Slovaška in Romunija pa imajo več kot 80-odstotno zastopanost moških v regionalnih skupščinah;
- T. ker pravica do enakega plačila za enako delo enake vrednosti v številnih okoliščinah ni zagotovljena, tudi če je določena z zakonom; ker se je treba spopasti s temeljnimi vzroki za takšno diskriminacijo, bodisi z varstvom in krepitvijo delavskih pravic bodisi s povečanjem spremljanja podjetij, ki bi ga opravljali zlasti nacionalni inšpektorati za delo; ker so kolektivna pogajanja ključna za obračanje trenda in odpravljanje neenakosti na podlagi spola;
- U. ker je enakost spolov tesno povezana z zelenim in digitalnim prehodom in ker je vključevanje žensk v odločanje osnovni pogoj za trajnostni razvoj ter učinkovito upravljanje zelenega in digitalnega prehoda, da bi dosegli pošten in pravičen prehod, pri katerem nihče ne bo prezrt; ker morajo vsi podnebni ukrepi in digitalne politike vključevati vidik spola in presečni vidik;
- V. ker učinki vključevanja moških in očetovstva na družine kažejo, da je skrb moških pomembna za optimalen razvoj otrok in lahko izboljša ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem ter pripomore k odpravi neenakosti med spoloma v odnosih; ker lahko sodelovanje moških pomaga preprečevati nasilje v družini in prispeva k pravičnejšim družbam;
- W. ker lahko zaradi trdovratnosti spolnih stereotipov in pričakovanj o vlogah moških in fantov ti neradi pokažejo pozitivna čustva in ponotranjijo negativne čustva, kot sta žalost in tesnoba, kar lahko povzroči, da moški in fantje pokažejo višjo raven napadalnosti in jeze kot ženske; ker se lahko zaradi tega poveča verjetnost, da bodo moški in fantje izvajali nasilje, kot je nasilje na podlagi spola;
- X. ker je neuravnoteženost spolov v centralnih bankah vztrajen pojav, centralne banke pa so jedro ekonomskega odločanja, ki oblikuje družbeno, politično in gospodarsko realnost; ker vse centralne banke držav članic trenutno vodijo moški in ker so lani ženske zasedale le četrtno (24,6 %) položajev v ključnih organih odločanja nacionalnih centralnih bank EU;
- Y. ker je Evropski inštitut za enakost spolov ugotovil, da se uspešnost držav članic pri vključevanju načela enakosti spolov od leta 2012 poslabšuje; ker sta se kljub nekoliko ambicioznejšim zavezam vlad za vključevanje načela enakosti spolov v javne uprave zmanjšala razpoložljivost struktur za vključevanje načela enakosti spolov in uporaba orodij za vključevanje načela enakosti spolov;

Spolno enakostno gospodarstvo

1. poudarja, da je spoštovanje pravice do dela ter enakega plačila in enakega obravnavanja temeljni pogoj za enake pravice, ekonomsko neodvisnost in poklicno uspešnost žensk; poudarja, da enake možnosti in večja udeležba žensk na trgu dela povečujejo gospodarsko blaginjo v Evropi; meni, da mora biti boj proti neenakosti med spoloma osrednji vidik na delovnem mestu; opozarja, da so ženske prekomerno zastopane med prejemniki nizkih plač in minimalnih dohodkov, med delavci s krajšim delovnim časom in prekarnimi delavci; priznava enako pravico žensk in moških do poštenega plačila, ki njim in njihovim družinam zagotavlja dostojen življenjski standard; zato vztraja, da je treba zaostri boj proti prekarni zaposlitvi, tako da bodo vsi delavci prejeli pravično plačilo, ki bo zadoščalo za dostojen življenjski standard zanje in njihove družine, in sicer prek zakonsko opredeljenih mehanizmov določanja minimalne plače ali kolektivnih pogodb v skladu z načelom, da mora vsako stalno delovno mesto vključevati učinkovito delovno razmerje s priznavanjem in izboljševanjem pravic na delovnem mestu; poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo politike za zmanjševanje prekarnega dela in neprostoVOLjnega dela s krajšim delovnim časom, da bi se izboljšal položaj žensk na trgu dela; spodbuja države članice, naj v se sodelovanju s socialnimi partnerji in prek politik, ki povečujejo vrednost dela, plač, delovnih pogojev in življenjskih pogojev vseh delavcev in njihovih družin, spopadejo z neenakostmi med moškimi in ženskami;
2. poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti položaju in pravicam poklicnih in nepoklicnih vrhunskih športnikov, ki zastopajo svoje države na mednarodnih in evropskih tekmovanjih, tako med njihovo športno potjo kot po njej; poziva države članice, naj zagotovijo, da bodo otroci in mladi v celoti upravičeni do udeležbe v športu, in naj se borijo proti vse večjemu socialnemu razkoraku pri dostopu do športa;
3. je zaskrbljen zaradi rezultatov indeksa enakosti spolov za leto 2020; poudarja, da je leta 2018 več kot tretjina držav članic zabeležila manj kot 60 točk²⁷; obžaluje počasen napredek pri doseganju enakosti in dejstvo, da ne uvrščajo vse države članice tega med prednostne naloge pri oblikovanju politik; poziva države članice, naj sprejmejo praktične ukrepe, s katerimi bodo ženskam zagotovile enak dostop do trga dela, zaposlitve in delovnih pogojev, vključno z delom z enakimi pravicami in enakim plačilom ter poštenim plačilom, zlasti v sektorjih, v katerih prevladujejo ženske; priznava vlogo socialnih partnerjev in kolektivnih pogajanj pri odpravljanju in premagovanju neenakosti, spodbujanju enakosti med spoloma in boju proti diskriminacij žensk v vsej njihovi raznolikosti ter poziva k pravnemu in dejanskemu spoštovanju načela enakega plačila za enako delo enake vrednosti;
4. pozdravlja predlog Komisije o zavezujočih ukrepih za preglednost plač, ki je pomembna pobuda za načelo enakega plačila za enako delo in delo enake vrednosti ter za njegovo uporabo, vendar poudarja, da preglednost plač sama po sebi ne bo rešila globoko zakoreninjenih neenakosti med spoloma, ki so v ozadju; poziva države članice, naj opredelijo jasne cilje za odpravo razlik v plačah in pokojninah med spoloma; poudarja, da je treba v ta akcijski načrt vključiti presečni vidik ter različne razmere in

²⁷ Vsi indeksi enakosti spolov so razvrščeni na naslednji način (EU-28 in povprečje): Švedska (83,9), Danska (77,4), Francija (75,1), Finska (74,7), Nizozemska (74,1), Združeno kraljestvo (72,7), Irska (72,2), Španija (72,0), Belgija (71,4), Luksemburg (70,3), povprečje EU (67,9), Slovenija (67,7), Nemčija (67,5), Italija (63,5), Estonija (60,7), Bolgarija (59,6), Hrvaška (57,9), Ciper (56,9), Litva (56,3), Češka (56,2), Poljska (55,8), Slovaška (55,5), Romunija (54,4), Madžarska (53), Grčija (52,2).

izkušnje z diskriminacijo, s katero se soočajo ženske iz določenih skupin;

5. poudarja, da je pomembno, da države članice uvedejo stroge ukrepe in sankcije za podjetja, ki ne spoštujejo delovne zakonodaje proti diskriminaciji na podlagi spola in spolni pristranskosti; poudarja, da je treba poskrbeti za pogojenost pri dodeljevanju sredstev EU podjetjem, ki ne zagotavljajo pravic delavcev, zlasti z diskriminacijo žensk, kar je v nasprotju z zakonodajo; poziva Komisijo in Svet, naj zagotovita, da bodo vsa proračunska sredstva v večletnem finančnem okviru 2021–2027 spoštovala načelo enakosti med moškimi in ženskami ter spodbujala vključevanje vidika spola, tudi v proračun, v vseh politikah Evropske unije; poziva, naj se indeks enakosti spolov vključi v pregled socialnih kazalnikov in naj se zagotovijo podatki, razčlenjeni po spolu, o obstoječih kazalnikih, da bi se bolje spopadli z izzivi v posameznih državah; poziva k podpori ukrepov za ekonomsko neodvisnost žensk prek vseh programov in strukturnih skladov EU, kot so strateško izvajanje Evropskega socialnega sklada, ki bi ga bilo treba uporabiti za spodbujanje enakosti spolov, izboljšanje dostopa žensk do trga dela in njihovega ponovnega vključevanja na trg dela ter boj proti brezposelnosti, revščini in socialni izključenosti žensk ter vsem oblikam diskriminacije; poziva Komisijo, naj prek Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja predlaga proaktivne ukrepe za spodbujanje zaposlovanja žensk na podeželju;
6. poudarja, kako pomembno je, da ima vsakdo, ne glede na spol, pravico do dela ter do usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja; poziva EU in njene države članice, naj še naprej izboljšajo pravice v zvezi z materinstvom in očetovstvom z izboljšanjem obdobja enakega in v celoti plačanega dopusta, da bi moške enakopravno vključile v neplačano delo, vključno z obveznostmi oskrbe, ob upoštevanju priporočila Svetovne zdravstvene organizacije; poziva, naj se v praksi zagotovi pravica do prožne ureditve dela po porodniškem, očetovskem in starševskem dopustu, kar bo obema staršema omogočilo, da delo delita in uskladita z obveznostmi oskrbe; poziva, naj se ti ukrepi podprejo z naložbami v sodobno, kakovostno lokalno infrastrukturo ter financiranjem storitev in oseb, ki nudijo oskrbo, da se zagotovita splošna predšolska vzgoja in varstvo otrok, tudi iz javnih storitev;
7. ugotavlja, da je pandemija covida-19 drastično vplivala na življenje žensk, zlasti tistih, ki delajo; ugotavlja, da so nesorazmerno breme nosile ženske, ki so delale na daljavo in katerih življenje je bilo oteženo zaradi potrebe po združevanju dela, otroškega varstva in gospodinjstvih opravil; poudarja, da so se številne ženske soočale z višjimi stroški, toda nižjimi plačami;
8. poudarja, da je treba povečati stopnjo zaposlenosti žensk v EU; poziva k ukrepom za izboljšanje dela in plač, za učinkovit boj proti brezposelnosti in spodbujanje polne zaposlenosti za vse ženske; poziva k spodbujanju obstoječih nacionalnih sistemov, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti socialnemu dialogu, kolektivnim pogajanjem in njihovim zavezujočim učinkom, ponovni oživitvi zaposlovanja in boju proti negotovosti zaposlitve; ugotavlja, da se moški in ženske pri delu soočajo z različnimi tveganji, zato poudarja pomen pristopa k zdravju in varnosti pri delu, ki upošteva različnost spolov, in sicer z zagotavljanjem, da je delovni čas organiziran tako, da lahko moški in ženske enako koristijo dnevni in tedenski počitek, odmore in počitnice, ter da se zagotovijo ustrezni delovni pogoji; poziva EU in njene države članice, naj delodajalce spodbujajo k sprejetju družinam prijaznih ukrepov, kot je

možnost skrajšanja delovnega časa za moške in ženske, da bi zagotovili varstvo in vzgojo otrok;

9. poziva Komisijo in države članice, naj v različnih gospodarskih sektorjih bolje izvajajo načelo enakega plačila za enako delo ali delo enake vrednosti za moške in ženske; v ta namen poziva k oblikovanju orodij za ocenjevanje in meril za razvrščanje delovnih mest, ki bodo nevtralna glede na spol, v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji ter ob spoštovanju njihove avtonomije in kolektivnih pogodb ter tradicij in modelov nacionalnih trgov dela, kar lahko prispeva k boljšemu vrednotenju in s tem pravičnejšemu plačilu dela v sektorjih, v katerih prevladujejo ženske;
10. poziva EU, naj predloži sklop politik, programov, financiranja in priporočil za spodbujanje prehoda na gospodarstvo oskrbe, da bi napredovali proti družbam, v katerih sta življenje in blaginja vseh prednostno obravnavana pred rastjo in kjer je vrednost dela na področju oskrbe, tako plačanega kot neplačanega, v središču naših gospodarstev, hkrati pa naj se odzove na socialne posledice za osebe z obveznostmi oskrbe;
11. poziva k sprejetju ukrepov za spodbujanje podjetništva moških in žensk v EU s spodbujanjem davčnih, ekonomskih in finančnih ukrepov, s čimer bi tej pomembni pobudi omogočili ustvarjanje novih delovnih mest in zmanjšanje finančnega bremena za podjetnike;
12. poudarja izjemen pomen odprave davčnih pristranskosti na podlagi spola in drugih neenakosti, h kateri morajo prispevati davčni sistemi, vključno s sistemi dohodnine; poziva države članice, naj zagotovijo, da bo davčna politika, vključno z obdavčitvijo, služila odpravljanju družbenogospodarskih neenakosti in neenakosti med spoloma v vseh njihovih razsežnostih;
13. poudarja, da je pandemija covid-19 razkrila negotov položaj intelektualk (raziskovalk, arhitektk in drugih), ki so bile zaradi nestabilnih delovnih razmerij še posebej prizadete; poudarja, da so potrebni izredni ukrepi za ublažitev posledic zaježitvenih ukrepov držav članic, in poudarja pomen strukturnih ukrepov, ki bodo upoštevali enakost na delovnem mestu in v vsakdanjem življenju ter uveljavljali pravice žensk;
14. poudarja vlogo žensk, ki delajo v socialnem sektorju; priznava, da je pandemija povečala njihovo delovno obremenitev in da nizke plače, večje izkoriščanje (zlasti priseljenc) in zaposlovanje ljudi brez usposabljanja ali kvalifikacij za opravljanje nalog poslabšujejo njihove delovne in življenjske pogoje; poudarja pomen izboljšanja delovnih pogojev in plač, spoštovanja delovnega časa in uporabe kolektivnih pogajanj kot jamstva za spoštovanje delovnih pogojev;

Izkoreninjenje nasilja na podlagi spola

15. opozarja na primere neenakega obravnavanja in nadlegovanja žensk na delovnem mestu ter poudarja, da se je treba boriti proti izkoriščanju, neenakostim, diskriminaciji in nasilju nad ženskami, pri čemer ugotavlja, da nadlegovanje na delovnem mestu vodi k temu, da so ženske izključene iz izbrane poklicne poti in sektorjev, ter pomeni resen napad na njihovo duševno in telesno zdravje; ugotavlja, da je veliko bolj verjetno, da bodo ženske žrtve spolnega nadlegovanja kot moški; poziva države članice in EU, naj ratificirajo konvencijo Mednarodne organizacije dela št. 190, da bi spoštovali svetovne

standarde za odpravo nasilja in nadlegovanja v svetu dela ter konvencijo št. 189 o delavcih v gospodinjstvu, ki jo je ratificiralo le osem držav in katere cilj je zagotoviti pravno priznanje dela v gospodinjstvu, razširiti pravice na vse delavke v gospodinjstvu, zlasti tiste v neformalni ekonomiji, ter preprečiti kršitve in zlorabe; poziva EU in njene države članice, naj oblikujejo zakonodajo „Me Too“ za boj proti spolnemu nadlegovanju na delovnem mestu; poziva države članice, delodajalce in združenja, naj zagotovijo, da imajo vzpostavljene ustrezne postopke za preprečevanje diskriminacije na podlagi spola, spolnega nadlegovanja in nasilja na podlagi spola, ki ustvarjajo strupeno okolje, ter vztraja, da morajo zaščititi žrtve nasilja na podlagi spola, storjenega na delovnem mestu ali v njihovih organizacijah, in zagotoviti odgovornost zanj;

16. obsoja vse oblike nasilja nad ženskami in dekleti v vsej njihovi raznolikosti; odločno potrjuje svojo zavezanost boju proti nasilju na podlagi spola; poziva EU in države članice, vključno z Bolgarijo, Češko, Madžarsko, Latvijo, Litvo in Slovaško, naj ratificirajo in/ali pravilno izvajajo Istanbulske konvencije, ki med drugim izpostavlja napačne predstave o vlogi spolov v naši družbi, kot so „tradicionalne družinske vrednote“, in omogoča boj proti represivnim stališčem o ženskah; opozarja, da bi bilo treba konvencijo obravnavati kot minimalni standard, in odločno potrjuje svoj prejšnji poziv k celoviti zakonodaji, ki bi zajemala vse oblike nasilja na podlagi spola, kot najboljši način za odpravo tega nasilja;
17. ugotavlja, da se nasilje med moškimi in ženskami povečuje v vseh izrednih razmerah, pa naj gre za gospodarsko krizo, konflikt ali izbruh bolezni; ugotavlja, da se je zaradi neenakosti ter gospodarskih in družbenih pritiskov, ki so jih povzročili omejitveni ukrepi covida-19, ki so vključevali omejevanje gibanja in družbeno osamitev, povečalo nasilje nad ženskami; poudarja, da so bile številne ženske z napadalci zaprte v svoje domove; ugotavlja, da se je nasilje v družini v nekaterih državah članicah med prvim obdobjem omejitvenih ukrepov na splošno povečalo za celo 30 %²⁸; poziva države članice, naj oblikujejo in izvajajo učinkovite politike in ukrepe za boj proti nasilju nad ženskami ter sprejmejo vse potrebne ukrepe, s katerimi bodo zagotovile, da policija in drugi organi odkrijejo in spremljajo storilce zlorab ter tako pomagajo preprečevati nasilje in smrt ter zagotavljajo zaščito, podporo in odškodnino za ženske, ki so žrtve tega nasilja, ter zagotovijo večja in ustrezna sredstva in učinkovitejše odzive držav članic; poudarja, da je treba vzpostaviti posebne programe za zaščito in spremljanje žrtv nasilja ter ukrepe za povečanje družbene pomoči in izboljšanje dostopa do sodnega varstva, zatočišča in duševnega zdravstvenega varstva na področju preprečevanja, zdravljenja in rehabilitacije;
18. pozdravlja namero Komisije, da bo predlagala ukrepe za boj proti kibernetškemu nasilju nad ženskami; meni, da je zaradi čezmejnne narave kibernetškega nasilja nad ženskami in deklicami potreben skupen odziv Unije; poudarja, da morajo države članice vzpostaviti programe za boljše opozarjanje na tveganje in preprečevanje ponavljajočih se primerov nasilja v družini, povratništva in feminicida ter ukrepe za izkoreninjenje vseh oblik spletnega nasilja; poudarja, da je treba ženske in dekleta nujno zaščititi pred nasiljem zunaj spleta in na spletu, ter opozarja, da se nasilje nad ženskami lahko

²⁸ Gama, A., Pedro, A. R., de Carvalho, M. J. L., Guerreiro, A. E., Duarte, V., Quintas, J., Matias, A., Keygnaert, I. and Dias, S., ‘Domestic Violence during the COVID-19 Pandemic in Portugal’ (Nasilje v družini med pandemijo covida-19 na Portugalskem), *Portuguese Journal of Public Health*, 2020, 38 pril. 1), str. 32-40.

pojavlja v različnih oblikah; priznava strukturno naravo nasilja nad ženskami kot nasilja zaradi spola in opozarja, da je nasilje nad ženskami eno od ključnih družbenih mehanizmov, s katerim so ženske prisiljene v podrejeni položaj v razmerju z moškimi; ugotavlja, da se o tovrstnem nasilju še vedno premalo poroča in je nanj premalo odziva;

19. poudarja, da se nasilje moških nad ženskami začne z nasiljem dečkov nad deklicami; poudarja, da je celovito, starosti primerno izobraževanje o spolnosti in odnosih bistveno, da bi preprečili nasilje na podlagi spola ter otrokom in mladim dali znanja in spretnosti, ki jih potrebujejo za oblikovanje varnih odnosov brez spolnega nasilja, nasilja na podlagi spola in nasilja v družini; poziva države članice, naj izvajajo preventivne programe, vključno z izobraževalnimi ukrepi, ki bodo namenjeni mladim in se bodo izvajali z njihovim prispevkom, o vprašanjih, kot so znanje in spretnosti, potrebni za oblikovanje varnih in zdravih odnosov, ozaveščenost o vcepljenih predsodkih o obveznostih nege, enakost žensk in moških, vzajemno spoštovanje, nenasilno reševanje konfliktov v medosebnih odnosih, nasilje na podlagi spola nad ženskami in pravica do osebne nedotakljivosti;
20. poudarja, da se je od leta 2010 spolna segregacija v izobraževanju, zlasti prevladujoč položaj enega spola pri nekaterih znanjih in spretnostih, nekoliko povečala, pri čemer se je stanje v 13 državah članicah poslabšalo, v drugih pa je ostalo skoraj nespremenjeno²⁹; poudarja, da je to še vedno velika ovira za enakost spolov v EU; poziva države članice, naj vsem ljudem zagotovijo popoln dostop do enakih možnosti, da bi dosegli osebni razvoj, ne da bi jih ovirale strukture, predsodki in stereotipna dojemanja na podlagi spola; poziva države članice, naj v svojih izobraževalnih sistemih obravnavajo seksizem in škodljive spolne stereotipe ter naj se borijo proti segmentaciji trga dela na podlagi spola v poklicih na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike z vlaganjem v formalno, priložnostno in neformalno izobraževanje, vseživljenjsko učenje in poklicno usposabljanje za ženske, da bi jim zagotovili dostop do kakovostne zaposlitve in možnosti za prekvalifikacijo in dokvalifikacijo za prihodnje povpraševanje na trgu dela ter preprečili začarani krog segregacije na podlagi spola;
21. poudarja, da je spolno izkoriščanje oblika hudega nasilja, ki večinoma prizadene ženske in otroke; zlasti poudarja, da so skoraj tri četrtine vseh žrtev trgovine z ljudmi v EU ženske in deklice, ki so bile predmet trgovine predvsem zaradi spolnega izkoriščanja; poudarja, da je trgovina z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, za namene spolnega izkoriščanja oblika suženjstva in napad na človekovo dostojanstvo; poudarja, da trgovina z ljudmi narašča po vsem svetu, spodbuja pa jo porast vse bolj dobičkonosnega organiziranega kriminala; poudarja pomen pristopa k trgovini z ljudmi, ki upošteva različnost spolov, in poudarja, da morajo države članice žrtvam trgovine z ljudmi ali spolnega izkoriščanja zagotoviti ustrezno financiranje socialne in psihološke podpore ter dostopa do javnih storitev in specializirane storitve, namenjene socialnemu vključevanju ranljivih žensk in deklet; poziva države članice, naj popolnoma izvajajo direktivo o preprečevanju trgovine z ljudmi³⁰ in naj nemudoma prenehajo zapirati in izganjati morebitne žrtve; vendar poudarja, da spolno izkoriščanje in trgovina z ljudmi

²⁹ Evropski inštitut za enakost spolov, Gender segregation in education, training and the labour market: Review of the implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States (Spolna segregacija v izobraževanju, usposabljanju in na trgu dela: pregled izvajanja Pekinških izhodišč za ukrepanje v državah članicah EU) 2017.

³⁰ UL L 101, 15.4.2011, str. 1.

za spolne namene temeljita na povpraševanju in da se morajo prizadevanja za boj proti njima osredotočiti na preventivno delo in odpravo povpraševanja; vztraja, da mora vsa zakonodaja o kaznivih dejanjih zoper spolno nedotakljivost temeljiti na privolitvi; vztraja, da bi se morali samo prostovoljni spolni odnosi šteti za zakonite; poziva Komisijo, naj prednostno obravnava preprečevanje trgovine z ljudmi za namene spolnega izkoriščanja, tudi z obveščanjem, ozaveščanjem in izobraževalnimi kampanjami, s sprejetjem ukrepov in programov za odvratanje od povpraševanja in njegovo zmanjšanje ter s sprejetjem posebne zakonodaje v prihodnosti;

22. poudarja, da se nasilje na podlagi spola prekriva z več vrstami zatiranja; poudarja, da je verjetnost, da bodo invalidne ženske in dekleta izpostavljene različnim oblikam nasilja, dva- do petkrat večja kot pri drugih ženskah; poudarja, da mora EU kot podpisnica konvencije OZN o pravicah invalidov sprejeti ukrepe za zagotovitev popolnega in enakega uživanja vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin invalidnim ženskam in deklicam; ugotavlja, da je Odbor za pravice invalidov leta 2015 priporočil, naj EU pospeši svoja prizadevanja v tej smeri, med drugim z ratifikacijo istanbulske konvencije;
23. pozdravlja odločno varstvo vseh svoboščin povsod po svetu, hkrati pa obsoja ukrepe, ki ogrožajo pravice, svoboščine in jamstva ter nasprotuje vsem oblikam predsodkov in diskriminacije na kateri koli podlagi; poziva k učinkovitemu preprečevanju nasilja na podlagi spola, vključno z izobraževalnimi ukrepi, ki so namenjeni mladim in se izvajajo z njihovim prispevkom, ter zagotavljanju, da bodo imeli vsi mladi korist od celovitega spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic ter izobraževanja o odnosih; poziva k dodatnim ukrepom za boj proti spolnim stereotipom, tudi z osredotočanjem na moške in dečke ter nasprotovanjem strupenim odnosom in spolnim normam; poziva države članice, naj uvedejo jasnejše ukrepe za odpravo teh norm, saj so spolni stereotipi vir neenakost spolov in vplivajo na vsa področja družbe; poudarja, da je treba obravnavati revščino in vse večje neenakosti med ženskami, zlasti tistimi v ranljivem položaju;
24. poudarja, da mora vsaka strategija za doseganje enakosti spolov obravnavati vse oblike nasilja nad ženskami, tudi zmanjševanje pravic do zdravstvenega varstva ter spolnih in reproduktivnih pravic, ki so jih pridobile ženske, ter kršitve teh pravic; ponovno poudarja, da je treba dostop do zdravstvenega varstva in storitev, vključno z javnimi storitvami, dostopom do varnega, zakonitega in brezplačnega splava in psihološke podpore za ženske, ki so žrtve nasilja, obravnavati kot prednostno nalogo; poudarja, da so kršitve spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, vključno z odrekanjem varnega in zakonitega splava, oblika nasilja nad ženskami in dekleti; poudarja, da sta neodvisnost žensk in deklet ter njihova zmožnost svobodnega in neodvisnega odločanja o svojem telesu in življenju osnovna pogoja za njihovo ekonomsko neodvisnost ter s tem za enakost spolov in odpravo nasilja na podlagi spola; poziva Komisijo in države članice, naj povečajo politično podporo zagovornikom človekovih pravic, zdravstvenim delavcem, ki si prizadevajo za napredek na področju spolnega in reproduktivnega zdravja ter pravic žensk, in organizacijam civilne družbe na področju spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, ki so ključni dejavniki za družbe, v katerih bosta spola enakopravna, ter ključni ponudniki storitev in informacij v zvezi s spolnim zdravjem in trgom reproduktivnega zdravja;

Zdravje, izobraževanje, vključevanje in revščina

25. poudarja, da je dostop žensk do spolnega in reproduktivnega zdravja ter drugih oblik zdravstvenega varstva temeljna pravica, ki jo je treba še okrepiti, nikakor pa ne zmanjšati ali odpraviti; opozarja, da so storitve spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic bistvene zdravstvene storitve, ki bi morale biti na voljo vsem, tudi migrantkam in begunkam; obsoja dejanja protispolnih in protifeminističnih gibanj v Evropi in po svetu, ki sistematično napadajo pravice žensk in oseb LGBTIQ, vključno s spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami; poziva Komisijo, naj odločno obsodi nazadovanje na področju pravic žensk, spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic ter pravic osebami LGBTIQ+ v nekaterih državah članicah in naj uporabi vsa pooblastila, ki jih ima na voljo, da poveča ukrepe za boj proti temu pojavu, vključno s povečanjem podpore zagovornikom pravic žensk in organizacijam za pravice žensk v EU ter organizacijam, ki se ukvarjajo s spolnim in reproduktivnim zdravjem ter pravicami oseb LGBTIQ+;
26. poudarja, da bi morale države članice sprejeti politiko, ki bi poseben poudarek namenila boljšim zdravstvenim sistemom in storitvam ter preprečevanju bolezni, tudi na podlagi vidikov, vezanih na spol, z jamčenjem dostopne in kakovostne zdravstvene oskrbe ter zagotavljanjem potrebnih sredstev, s katerimi bi se borili proti glavnim zdravstvenim problemom, kot so tisti, ki so posledica sedanje pandemije; poudarja, da se neenakosti na področju zdravja kopičijo za ženske z nizko stopnjo izobrazbe in invalidke, saj imata obe kategoriji slabo zdravje in omejen dostop do zdravstvenih storitev; poudarja, da je dostop do zdravstvenega varstva v nekaterih državah članicah omejen zaradi omejitvenih ukrepov zaradi covid-19 in da posvetovanja, zdravljenja in diagnostike ni bilo; poziva države članice, naj okrepijo sisteme zdravstvenega varstva, vključno z javnimi storitvami, da bi pospešile odpovedana posvetovanja, zdravljenje in diagnostiko;
27. pozdravlja bližajoči se pregled barcelonskih ciljev in poudarja, da je treba te cilje doseči in zagotoviti predšolsko vzgojo in varstvo, vključno z javnim predšolskim izobraževanjem; poudarja, da je treba zagotoviti storitve varstva za predšolsko vzgojo in varstvo, ki bodo dejansko dostopne vsem otrokom in bosta imela splošno vlogo pri povečanju udeležbe žensk na trgu dela, zlasti glede na izkušnje s pandemijo covid-19; priznava, da je treba poleg vzpostavitve zmogljivosti za dolgotrajno oskrbo ustvariti in razširiti podporne zmogljivosti za starejše in invalide; poziva Komisijo in države članice, naj uresničijo te cilje, ki so ključni za spodbujanje enakosti spolov in modela enakopravnega zaslužka in oskrbe;
28. poudarja, da se revščina in socialna izključenost povečujeta pri nekaterih skupinah žensk, kot so matere samohranilke, ženske, starejše od 65 let, invalidke, ženske z nizko stopnjo izobrazbe in ženske iz migrantskih družin; vztraja, da se je treba boriti proti revščini in socialni izključenosti ter njunim večplastnim vzrokom; poziva države članice, naj sprejmejo posebne ukrepe za preprečevanje tveganja revščine in boj proti njemu za starejše in upokojene ženske glede na staranje prebivalstva in delež starejših žensk v slabšem ali ranljivem položaju; meni, da je nujno treba obravnavati ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem ter odpraviti razlike v pokojninah med spoloma z zagotavljanjem pravične pokojnine za vse ženske in dostopa do univerzalnih in solidarnostnih sistemov socialne varnosti ter z boljšim uveljavljanjem načela enakega plačila za enako delo, da bi odpravili plačno vrzel med spoloma in preprečili njeno kopičenje na poklicni poti žensk; je zelo zaskrbljen zaradi dejstva, da se je razlika med

spoloma v revščini od leta 2017 povečala v 21 državah članicah³¹;

29. poudarja, da še vedno obstaja napačna predstava, da je brezdomstvo med ženskami razmeroma majhen družbeni problem v Evropi; opozarja na pomanjkanje osnovnih podatkov o naravi in obsegu brezdomstva žensk, zaradi česar je ta problem manj prepoznaven; poudarja, da je treba priznati nasilje na podlagi spola in izkušnje travme, razčlenjene glede na spol, kot temeljni vzrok za brezdomstvo žensk ter preučiti širše družbene probleme, ki se prekrivajo s širšimi družbenogospodarskimi in strukturnimi ovirami, kot so revščina, pomanjkanje cenovno dostopnih stanovanj in drugi strukturni dejavniki; poziva EU in njene države članice, naj vidik enakosti spolov vključijo v politike in prakse, ki obravnavajo brezdomstvo, ter oblikujejo posebno strategijo za boj proti brezdomstvu žensk in zagotovijo, da bodo pristojne službe ustrezno in učinkovito izpolnjevale potrebe brezdomk;
30. opozarja, da se je treba boriti proti presečnim oblikam diskriminacije, zlasti proti marginaliziranim skupinam, vključno z invalidkami, temnopoltimi ženskami, migrantkami, ženskami iz etničnih manjšini in Romkami, starejšimi ženskami, materami samohranilkami, ženskami LGBTIQ+ in brezdomkami; poudarja, kako pomembno je, da se njihove potrebe in pomisleki obravnavajo v politikah in pobudah EU; poziva Komisijo, naj pripravi posebne smernice za izvajanje presečnega okvira in predstavi akcijski načrt EU s posebnimi ukrepi za izboljšanje družbenogospodarskega položaja žensk, ki se soočajo s presečnimi oblikami diskriminacije, ter za boj proti feminizaciji revščine in prekarnege dela;

Enakost v vsakdanjem življenju

31. priznava, da je nujno dati na voljo širok nabor učinkovitih, ustreznih in ciljno usmerjenih ukrepov za boj proti diskriminatornim odnosom in praksam, doseganje enakih možnosti in enakega plačila za enako delo ter napredka na področju enakosti spolov, osredotočanje na učinke pandemije covid-19, spodbujanje izmenjave najboljših praks v boju proti diskriminaciji in zagotavljanje, da lahko ženske enako uveljavljajo svoje državljske in politične pravice ter polno sodelujejo v vseh vidikih naše družbe; poudarja, da je treba zagotoviti ustrezne naložbe v storitve splošnega pomena in javne storitve, zlasti zdravstvo, izobraževanje in promet, da bi spodbudili neodvisnost, enakost in emancipacijo žensk; poziva države članice, naj izvajajo posebne socialne ukrepe in ukrepe, ki bodo upoštevali vidik spola, za boj proti tveganju socialne izključenosti in revščine v zvezi z dostopom do stanovanj, prometa in energije, zlasti za ženske v ranljivem položaju;
32. je globoko zaskrbljen, ker evropski zeleni dogovor ter z njim povezane okoljske in podnebne pobude ne vključujejo vidika spola; poziva Komisijo, naj izpolni svojo obveznost vključevanja načela enakosti spolov v vse politike EU, vključno z okoljsko in podnebno politiko EU; poziva, naj te politike temeljijo na natančnih analizah glede na spol, da se zagotovi, da obravnavajo neenakosti med spoloma in druge oblike socialne izključenosti; poziva Komisijo, naj pripravi časovni načrt za izpolnitev zavez obnovljenega akcijskega načrta za enakost spolov, sprejetega na konferenci COP-25 Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, ter naj imenuje stalno

³¹ Gender Equality Index 2020 Report (Poročilo o indeksu enakosti spolov za leto 2017).

kontaktno točko EU za enakost spolov in podnebne spremembe z zadostnimi proračunskimi sredstvi za izvajanje in spremljanje podnebnih ukrepov, ki upoštevajo enakost spolov, v EU in po svetu.

33. poudarja velik prispevek žensk na področju zaposlovanja, kulture, izobraževanja, znanosti in raziskav; priznava, da so se življenjske razmere žensk, zaposlenih v kulturi in umetnosti, žensk, ki vodijo mikro in mala podjetja, ter žensk, ki delajo na kmetijah in živijo v podeželskih skupnostih, močno poslabšale zaradi prekinitve gospodarskih in kulturnih dejavnosti med pandemijo covid-19;
34. poziva države članice, naj čim prej dosežejo skupno stališče o predlogu direktive Sveta o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost, spol ali spolno usmerjenost³², ki je blokirana od sprejetja v Parlamentu aprila 2009;
35. ponovno poudarja pomen vključevanja vidika spola kot sistematičnega pristopa za doseganje enakosti spolov; zato pozdravlja uveljavljeno projektno skupno Komisije za enakost; poudarja pomen preglednosti in vključevanja organizacij za pravice žensk in organizacij civilne družbe z različnimi ozadji;
36. meni, da je bistveno spodbujati udeležbo žensk v športnih dejavnostih, strukturah in razvoju; priznava, da je treba obravnavati neenakosti v zvezi z dostopom žensk do športa in nagrajevanjem;
37. poziva države članice in Svet, naj oblikujejo uradno sestavo Sveta za enakost spolov, da bi ministrom in državnim sekretarjem za enakost spolov omogočili poseben forum za razpravo, da bi zagotovili razpravo o vprašanjih enakosti spolov na najvišji politični ravni in olajšali vključevanje načela enakosti spolov v vse politike EU;
38. poudarja, kako pomembno je, da se pri pripravi proračuna upošteva vidik spola, da bi se načelo enakosti spolov vključilo v vse proračunske postopke;
39. poudarja ugotovitve Evropskega računskega sodišča, da Komisija še ni izpolnila svoje zaveze za vključevanje načela enakosti spolov v proračun EU; zato poziva Komisijo, naj izvaja priporočila Računskega sodišča za okrepitev institucionalnega okvira za podpiranje priprave proračuna ob upoštevanju vidika spola, naj opravi analize potreb in učinkov glede na spol ter posodobi smernice za boljše pravno urejanje, naj sistematično zbira, analizira in poroča o obstoječih podatkih, razčlenjenih po spolu, za programe financiranja EU, naj uporabi cilje in kazalnike, povezane s spolom, za spremljanje napredka, oblikuje sistem za sledenje sredstvom, ki so bila dodeljena in uporabljena za podporo enakosti spolov, ter letno poroča o doseženih rezultatih na področju enakosti spolov;
40. pozdravlja zavezo, da se bo v okviru instrumenta za okrevanje in odpornost, ki je največji del instrumenta NextGenerationEU, upoštevala enakost spolov; vendar globoko obžaluje, da bo težko spremljati učinek teh skladov na enakost spolov in spremljati rezultate, saj ni kazalnikov in ciljev glede na spol; zato poziva Komisijo, naj uporabi podatke in kazalnike, ločene po spolu, zlasti v preglednici za okrevanje in odpornost, da

³² Predlog Komisije z dne 2. julija 2008, (COM(2008)0426).

bi med ocenjevanjem nacionalnih načrtov držav članic, v katerih so določene njihove reformne in naložbeni načrti, ocenila učinek izvedenih ukrepov in rezultatov glede na spol, in naj uvede po spolu uravnoteženo upravljanje instrumenta za okrevanje in odpornost ter evropskega semestra;

41. obžaluje šibko povezavo med novo strategijo EU za enakost spolov in evropskim zelenim dogovorom; poziva Komisijo, naj v prihodnjih predlogih okrepi povezavo med politikami na področju podnebnih sprememb in enakostjo spolov;
42. poziva Komisijo, naj enakost spolov vključi v vse postopke oblikovanja politik in naj pri oblikovanju vsake nove politike pripravi oceno učinka glede na spol, da bi tako zagotovila skladnejši in z dokazi podprt politični odziv EU na izzive v zvezi z enakostjo spolov; poziva države članice, naj sprejmejo ustrezne ukrepe na nacionalni ravni;

o

o o

43. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Ženske še vedno nosijo največje breme zaradi neenakosti glede plačne vrzeli med spoloma, revščine in negotovega zaposlovanja. Hkrati so njihove pravice, skupaj s pravico do dostojnega življenja, temeljne pravice, ki jih morajo spoštovati oblikovalci javne politike.

Čeprav je uveljavljanje pravic in enakopravno sodelovanje legitimna želja žensk, to še zdaleč ni uresničeno. Veliki večini med njimi še vedno ne priznavajo kariera, pravica do plačila in pravica do materinstva brez posledičnih kazni ali diskriminatorne obravnave. To je nepošteno in nedopustno. Zakonodaja o enakosti je zelo pomembna za odpravo vrzeli, boj proti diskriminaciji ter nadaljnje spodbujanje pravic žensk in njihovo uveljavljanje v vsakdanjem življenju.

Nedopustno je še naprej zlorabljeni politike enakosti in tako povečati izkoriščanje. Primer takega ravnanja se je zgodil pred kratkim, ko je bil cilj obljubljenih rešitev za ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem dejansko uvesti spremembe v delovno zakonodajo.

Neenakosti med spoloma na delovnem mestu in zunaj njega ni mogoče ločiti od neoliberalnih javnih politik EU, ki povzročajo vse večjo brezposelnost, deregulacijo trga dela in delovnega časa, vse večjo negotovost pri zaposlitvi in nizke plače, kar vse zlasti vpliva na ženske. To še dopolnjujejo mnoge oblike neenakosti in diskriminacije, ki jih doživljajo ženske zaradi krčenja javnih storitev, zlasti na področju zdravja, izobraževanja in socialnih prejemkov.

Vlade držav članic morajo pripraviti politike za doseganje enakosti ter predlagati rešitve, ki spoštujejo pravice žensk. Politike za zaposlovanje morajo vključevati posebne ukrepe za odpravo diskriminacije pri dostopu do zaposlitve in spodbujanje zaposlovanja s pravicami, kolektivnih pogajanj, splošnega zvišanja plač in pokojnin ter boljših življenjskih razmer. Še bolj si je treba prizadevati za ozaveščanje in boljši nadzor na delovnem mestu, da bi ženskam zagotovili boljše delovne pogoje glede delovnega časa. Pri tem je treba ustrezno upoštevati pravico do porodniškega in očetovskega dopusta in usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja. Širše morata biti dostopen porodniški in očetovski dopust s polnim plačilom, poleg tega pa je treba ukrepati proti vsem poskusom izpodbijanja teh pravic.

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	28.10.2021
Izid končnega glasovanja	+ : 26 - : 2 0 : 4
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Isabella Adinolfi, Simona Baldassarre, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Margarita de la Pisa Carrión, Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Helène Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Karen Melchior, Anđelika Anna Możdżanowska, Maria Noichl, Sandra Pereira, Pina Picierno, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Sylwia Spurek, Jessica Stegrud, Ernest Urtasun, Hilde Vautmans, Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet Vozemberg-Vrionidi), Chrysoula Zacharopoulou, Marco Zullo
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Lena Düpont, Aušra Maldeikienė, Predrag Fred Matić

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

26	+
PPE	Isabella Adinolfi, Lena Düpont, Frances Fitzgerald, Aušra Maldeikienė, Sirpa Pietikäinen, Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet Vozemberg-Vrionidi), Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Renew	Karen Melchior, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans, Chrysoula Zacharopoulou, Marco Zullo
S&D	Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Predrag Fred Matić, Pina Picierno, Evelyn Regner
The Left	Sandra Pereira, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Ernest Urtasun

2	-
ECR	Margarita de la Pisa Carrión
ID	Annika Bruna

4	0
ECR	Andželika Anna Możdżanowska, Jessica Stegrud
ID	Simona Baldassarre
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani